

Γράφει η Μπάμπη Ράκης - bambisrakis@cytanet.com.cy

ΣΤΙΓΜΕΣ ΤΗΣ ΖΩΗΣ

Κοπέλες της Κύπρου στα 1900

Tις ιστορίες που θα σας πω δεν τις έχω ζήσει. Άλλα τις άκουσα να μου τις διηγούνται, πολλά χρόνια πριν, οι άνθρωποι που τις έζησαν.

Ήταν στο ξεκίνημα της δημοσιογραφικής μου καριέρας, όταν ξεκινούσα με τον ενθουσιασμό του έφηβου, να επισκέπτομαι τα ορεινά χωριά της Κύπρου, για να γράψω ιστορίες, των ανθρώπων μας και συγκεκριμένα από τους παλιότερους.

Τα άτομα που μου μίλησαν στην δεκαετία του '50, ήταν νέα παιδιά το 1900. Με ξεχωριστό ενδιαφέρον διαπίστωνα τότε, αλλά αυτό πιστεύω και τώρα, πως τα νιάτα σε κάθε εποχή, τα προερχόμενα από τις τάξεις της φτωχολογίας, περνάνε πάντα πολύ δύσκολα χρόνια.

Θέλω να δέσω τις ιστορίες που θα σας πω με την μετανάστευση, διότι η λέξη αυτή ενώνει όλους τους ανθρώπους της κάθε εποχής που ξενιτεύτηκαν. Ας πάμε λοιπόν πολλά χρόνια πίσω. Να σταματήσουμε σε ένα ορεινό χωριό της Κύπρου- τις Πλάτρες- που θα εξελιχθεί την περίοδο εκείνη- αρχές του περασμένου αιώνα- σε θερινό θέρετρο, δεχόμενο επισκέπτες από το εξωτερικό.

Τα στοιχεία που παραθέτω πιο κάτω προέρχονται από τουριστικό φυλλάδιο του Κοινοτικού Συμβουλίου Πλατρών, και ανα-

φέρει μεταξύ άλλων ότι: «Το πρώτο ξενοδοχείο που χτίστηκε στις Πλάτρες λειτούργησε το 1900. Οι πρώτοι παραθεριστές των Πλατρών ήταν πλούσιοι, ξενιτεμένοι Κύπριοι ομογενείς της Αιγύπτου και μετά ακολούθησαν ξένοι από την διεθνή κοινωνία της Αιγύπτου».

Κύπριοι της Αιγύπτου ήταν οι πρώτοι παραθεριστές στο Θέρετρο.

Έφταναν με το πλοίο στο λιμάνι της Λεμεσού. Εκεί τους περίμεναν οι άμαξες για να τους μεταφέρουν στον «επίγειο παράδεισο» όπως ονόμαζαν τις Πλάτρες.

Εδώ αρχίζουμε τις δικές μας ιστορίες. Οι αρχόντισσες της Αιγύπτου δεν ήταν μόνο μαγεμένες με το ωραίο κλίμα των Πλατρών. Αυτό που τις εντυ-

Νεαρές Κύπριες με την χαρακτηριστική για την εποχή ασπρή μαντίλα.

Σπάνια αλλά χαρακτηριστική φωτογραφία Κυπρίων γυναικών του 1900. Μετέφεραν στην ράχη τους τεράστιες πέτρες.

πωσίαζε ήταν η ζεστασιά και η φιλοξενία των ανθρώπων του χωριού, παρά το γεγονός ότι ήταν πολύ φτωχοί. Οι γυναίκες και οι νέες κοπέλες, αναγκάζονταν να δουλεύουν στους αγρούς ακόμη και στο μεταλλείο ενός κοντινού χωριού, σπάνιοντας στην ράχη τους τεράστιες πέτρες.

Τότε πολλές αρχόντισσες Κύπριες του εξωτερικού, πρότειναν στους φτωχούς γονείς μιας νέας κοπέλας να την αφήσουν να την πάρουν μαζί τους στην Αλεξάνδρεια. Εκεί θα δούλευε στο αρχοντικό τους, θα την φρόντιζαν, θα την προστάτευαν, και όταν θα ερχόταν ο καιρός θα την καλοπάντρευαν.

Πολλοί γονείς δέχονταν αυτήν την προσφορά και για το καλό του παιδιού τους, και το άφοναν με τις ευχές τους, να ακολουθήσει την πλούσια οικογένεια και να πάει στην Αίγυπτο.

Φυσικά ελάχιστες από τις τόσες υποσχέσεις που έδιναν στους γονείς του κοριτσιού, πραγματοποιούνταν. Τα φτωχοκόριτσα των Πλατρών που άφοναν για πάντα το πατρικό σπίτι και πάγιαν μετανάστριες στην Αίγυπτο, έμεναν για ολόκληρη την ζωή υπηρέτριες. Κάποτε θα έφτιαχναν και εκείνες την ζωή τους. Θα εύρισκαν έναν άνδρα με προξενιό. Όμως τα χρόνια θα είχαν περάσει. Το κορίτσι με το ροδοκόκκινο μά-

γουλό που άφος πριν χρόνια πίσω του τις Πλάτρες, ήταν τώρα μια γυναίκα μέσης πλήρης.

Στο μεταξύ και νέοι της Κύπρου επίσης του 1900, από τα πεδινά χωριά, οι περισσότεροι βοσκοί, άφοναν το χωριό τους και κατέβαιναν στο μεγάλο λιμάνι της Λεμεσού. Εκεί υπήρχαν πάντα καράβια έτοιμα να σαλπάρουν. Οι περισσότεροι κατέβαιναν στην Αίγυπτο.

Εκεί στην πολύβουη Αλεξάνδρεια, του περασμένου αιώνα, δεν εύρισκαν κανένα σπίτι να τους φιλοξενήσει. Σμίγαν μεταξύ τους Κύπριοι και Έλληνες, νοίκιαζαν μια κάμαρη, δύοτρεις μαζί, και το πρώιμο ξεκινούσαν για ψάξιμο δουλειάς.

Γκαρσόνια σε καφενεία και εστιατόρια Ελλήνων και Κυπρίων κατέληγαν οι περισσότεροι. Την ιστορία μας για την νεολαία της Κύπρου του 1900 θα την συνεχίσουμε την άλλη εβδομάδα. Διότι πενήντα χρόνια αργότερα, όταν τα γεγονότα στην Αίγυπτο, αναγκάζουν το ξένο στοιχείο να εγκαταλείψει την χώρα, οι Κύπριοι οικογενειακώς θα γυρίσουν πίσω στην πατρίδα.

Από εκείνους τους μετανάστες-άνδρες και γυναίκες που επαναπατρίστηκαν, θα ακούσουμε να μας αφηγούνται την δική τους ιστορία. Αυτά για σήμερα. Καλή σας μέρα.

Η ζωή είναι ένα λουλούδι, οι αναμνήσεις το άρωμά του....

Γεννήθηκα το 1925 σε ένα χωριό της Αιγύπτου όπου και έμαθα τα πρώτα γράμματά μου. Είμαστε πέντε μαθητές: εγώ, η αδελφή μου και 3 άλλα ελληνόπουλα από γειτονικά χωριά. Το σχολείο πότε ήταν διαμέρισμα 2 δωματίων, το ένα ήταν το σχολείο και στο άλλο έμενε η δασκάλα μου. Τις πρώτες τέσσερις Γυμνασιακές τάξεις έκανα στην Αλεξάνδρεια, τις άλλες δύο στην Μανσούρα από όπου αποφοίτησα. Ήμουν 18 ετών κατά τη διάρκεια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου. Η Ελλάδα ήταν υπό Γερμανική κατοχή. Ήθελα να σπουδάσω φιλόλογος καθηγητής αλλά ο πόθος μου δεν εκπληρώθηκε. Υπήρχε τότε ελληνικός στρατός στη Μέση Ανατολή. Η Αλεξάνδρεια ήταν ο ναύσταθμος του ελληνικού στόλου. Στο Κάιρο έδρευε η Πολεμική Αεροπορία. Επήγα και κατατάχθηκα εθελοντής. Μετά τα πρώτα γυμνάσια στην Παλαιστίνη (σημερινό Ισραήλ) με στεί-

λανε στη Νότιο Αφρική να εκπαιδευτώ ως Ιπτάμενος ασυρματούς και πολυβολητής αέρος. Γύρισα στο Κάιρο και αποσπάστηκα στο Χελυνάν όπου ήταν η βάση της Ελληνικής Πολεμικής Αεροπορίας. Στάθμευαν δύο μοίρες καταδιωκτικών και μία βομβαρδιστική μοίρα, η 13η μοίρα στην οποία και παρέμεινα μέχρι που απολύθηκα μετά την απελευθέρωση. Βρήκα δουλειά τότε ως Ιπτάμενος ασυρματούς στην Ethiopian Airlines. Πετούσαμε στην Addis Ababa. Το 1951 μου έφεραν αντικαταστάτη ασυρματού από την Αβροσούνια και Αυστραλία. Αγάπησα και τα τέσσερα κράτη και με αγαπήσανε. Διατηρώ τις άριστες των αναμνήσεων.

Παράσχος Πεζάς

ΥΓ: Δεν αντάμωσα, όπου επήγα κι έζησα, έζησα σε 4 κράτη: Ελλάδα, Αίγυπτο,

